

Dwurzędowa kurtka z wraka statku „General Carleton” (W-32)

NUMER INWENTARZA:

CMM/HŻ/3147

TYTUŁ:

Dwurzędowa kurtka z wraka statku „General Carleton” (W-32)

AUTOR:

nieznane

CZAS POWSTANIA:

przed 1785

TYP OBIEKTU:

ubiór

RODZAJ:

archeologia

SZEROKOŚĆ:

393.7 mm pleców w ramionach

DŁUGOŚĆ:

585.8 mm całkowita

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

KOLEKCJA:

ubrania i akcesoria żeglarskie

MIEJSCE POWSTANIA:

Wielka Brytania

MIEJSCE POZYSKANIA:

badania podwodne CMM

MATERIAŁ:

wełna

TECHNIKA:

szycie

DZIAŁ:

Historii Żeglugi i Handlu Morskiego

LOKALIZACJA:

Spichlerze na Ołowiance w Gdańsku, wystawa

OPIS:

Dwurzędowa kurtka, wykonana z mocno spiłsnionej wełny. Oryginalny kolor, zachowany na wewnętrznej stronie wypustki kieszeni, to brąz. Kurtka zapina się na osiem guzików. Wszystkie szwy są zakładkowe. Kurtka nie miała podszewki, o czym świadczy brak linii ściegu i cienia po podszewce na przednim wyłogu. Wyłóg szerokości 25,08 cm jest przymocowany do przodu wzdłuż wewnętrznej krawędzi ścięciem na okrętkę. Podszycie z tkaniny szerokości 1,27 cm biegnie na całej długości przodu za guzikami, by umożliwić lepsze

zamocowanie. Ta cecha jest rzadko spotykana w odzieży, która przetrwała do naszych czasów, a jeśli już, to tylko w mundurach wojskowych. Plecy wykrojono z jednego kawałka, następnie rozcięto wzdłuż środka do wysokości 3,8 cm od podkroju szyi. Wówczas rozcięcie nałożono na siebie i zszyto ściąganiem na okrętkę. Nie sposób się dowiedzieć, czy była to konstrukcja oryginalna, czy też późniejsza modyfikacja. Mankiety są skrojone „a la marinere” z rozcięciem zapinanym na guziki, co pozwalało odwijać mankiety do pracy. Najwyższy guzik rozcięcia jest tylko przyszyty – brakuje dziurki. Wszystkie brzegi, z mankietem i rozcięciem włącznie, są obszyte taśmą z wełnianego diagonalu czesankowego. Zabytek został wydobyty z wraku statku „General Carleton” (W-32). Był to drewniany żaglowiec, który zatonął pod koniec XVIII wieku w rejonie miejscowości Dębki, u ujścia rzeki Piaśnicy do Bałtyku. Wśród rybaków kaszubskich była o nim znana, przekazywana ustnie relacja. Próba jej potwierdzenia podjęta została przez dr. Michała Woźniewskiego, którego poszukiwania doprowadziły do lokalizacji wraku. O odkryciu zostało powiadomione CMM, gdzie wrak został oznaczony symbolem W-32. W rezultacie podwodnych badań archeologicznych prowadzonych na wraku wydobyto wiele różnorodnych, zabytkowych przedmiotów. Niektóre obiekty przetrwały w dobrym stanie zachowania (np. pozostałości ubrań) dlatego, że w wyniku katastrofy statku rozlał się przewożony dziegieć, który, zmieszany z innymi substancjami, utworzył naturalną warstwę izolującą przed wodą morską. Jednym z pierwszych zabytków wydobytych z wraku był dzwon statku, dzięki któremu zidentyfikowano nazwę, rok oraz miejsce budowy jednostki. Przeprowadzono też poszukiwania archiwalne w celu odtworzenia jej historii. Zabytki podnoszone z wraku rejestrowano w polowej księdze wpływów muzealiów. Łącznie podczas eksploracji pozostałości kadłuba zostało wydobytych ponad 775 zabytkowych przedmiotów. Wśród pozycji inwentarzowych znajdują się elementy takielunku oraz ładunek statku, uzbrojenie, narzędzia bosmańskie i szkutnicze, instrumenty nawigacyjne, sprzęt kuchenno-stołowy, ubrania żeglarskie i rzeczy osobiste marynarzy. Wszystkie przedmioty odkryte na wraku W-32 pochodzą z II połowy XVIII wieku. Charakterystyczne dla Wysp Brytyjskich naczynia, fajki, punce na lufach pistoletów, fragmenty druków w języku angielskim oraz monety pozwalają uznać wrak za pozostałości brytyjskiego statku żaglowego, pływającego w latach 70. i 80. XVIII wieku. Zbudowany w Whitby, na wschodnim wybrzeżu Anglii, był określany tradycyjnie, tak jak inne budowane tutaj statki, mianem węglowca.

BIBLIOGRAFIA:

Ossowski, W., red., The General Carleton Shipwreck, 1785, Gdańsk 2008

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.

[POLITYKA PRYWATNOŚCI](#)